

[Statsministeren.]

det. Vi går ind for at fremme et fornuftigt internationalt samarbejde med os nærtstående lande på alle områder, hvor man efter en normal forhandling kan blive enig om det. Det er det, det i al enkelhed drejer sig om, det vil vi være med til, og dér vil vi virke positivt med. Det ville dog også være en ganske mærkelig forandring i Danmarks politik, om vi ikke virkede med. Vi har virket med i OEEC, som det oprindeligt hed, fra slutningen af 1940'erne. Vi har virket med ved Marshallhjælpens fordeling til vesteuropæiske lande. Vi har været med i Europarådet. Vi har haft meget engagerede og dygtige delegerede i Europarådet. Det håber jeg vi stadig har. Vi har været med i alle former for vesteuropæisk samarbejde, som vi anså for realistiske. Vi er aldrig nogen sinde løbet efter de ting, som forekommer os at være urealistiske. Som jeg sagde forleden dag her: jeg er tilhænger af Europas forenede stater, men jeg nærer bestemt ingen illusion om, at det vil være gennemførligt i adskillige år.

Så siger hr. Morten Lange, at jeg har sagt, at der kom et forøget militært ansvar. Ja, jeg sagde noget i den retning; men det var nu ikke rigtig det, jeg sagde. Jeg sagde, at vort europæiske ansvar i det atlantiske samarbejde ikke ville blive mindre, og det er rigtigt, hvad enten Danmark bliver medlem af EF eller ej. Ganske uanset om Danmark bliver medlem af EF eller ej, vil Vesteuropas sikkerhedspolitik fortsat bygge på samarbejde med USA og Canada, og sådan som den økonomiske udvikling er i USA, sådan som den politiske udvikling er i USA, sådan som udviklingen vil være, efter at Vietnamkonflikten er blevet løst — og den kan vist kun løses på én måde — vil man fra amerikansk side forvente, at Europas andel i dette samarbejde ikke bliver mindre. Det har ikke noget med Danmarks EF-medlemskab at gøre. Det er en generel sikkerhedspolitisk betragtning, byggende på en bestemt udviklingsperiode i amerikansk politik og i den internationale politik. Det har ikke

spor at gøre med, om vi bliver medlem af EF eller ej.

Jeg tror da heller ikke, at hr. Morten Lange mener, at Vesteuropas ansvar for de demokratiske landes sikkerhed vil blive mindre i de kommende år. Jeg kan i hvert fald vanskeligt se, hvordan han skulle begrunde det. Jeg tror, hr. Morten Lange vil være enig med mig i, at der er en udvikling, hvor vi fortsat må arbejde sammen med andre lande om vores sikkerhed, og dér vil vores ansvar ikke blive mindre. Men det har ikke noget at gøre med, om vi bliver medlem af EF eller ej — og jeg må bestemt protestere imod, at EF skulle være en militær blok. Det mener jeg vi har uddebatteret. Jeg havde en meningsudveksling, bl. a. med hr. Gert Petersen, om det og skal nøjes med at henvise til den. I det hele taget: jo færre gentagelser vi har i denne debat, des bedre.

Men som sagt: det var egentlig ikke den tale, jeg havde tænkt at holde. Jeg havde tænkt ganske kort at konkludere på regeringens vegne, ikke rejse nye problemer og ikke rejse ny polemik.

Man kan spørge, om denne debat har været særlig hård. Det har den måske nok; den har i hvert fald været meget lang, og den har vel nok i visse episoder været hård. Men jeg tror oprigtigt talt, at i forhold til den EF-debat, man fører i Norge, har den, vi har haft her, ikke været særlig hård. Jeg lagde mærke til, at en af modstanderne, hr. Gert Petersen, i går eindrede os om, at vi jo også skal leve sammen og arbejde sammen efter den 2. oktober, alle 5 partier her i salen og samtlige medlemmer af tinget. Den bemærkning var jeg taknemlig for, og jeg deler den. Jeg mener, at vi står over for en standpunkttagen, hvor man ikke skal skjule, at der er en enorm forskel i vurderingerne. Der er en vældig forskel på ja-standpunktet og nej-standpunktet. Men jeg ser ikke nogen grund til at skabe skel i denne sal eller i dette folk, som der ikke vil kunne slås en bro over efter afstemningsdagen, således at vi alle kan virke sammen. Det havde jeg lyst til at sige ved denne lejlighed.